

Lo que Sócrates diría a Woody Allen.

de Juan Antonio Rivera. Ressenya

Juan Bover

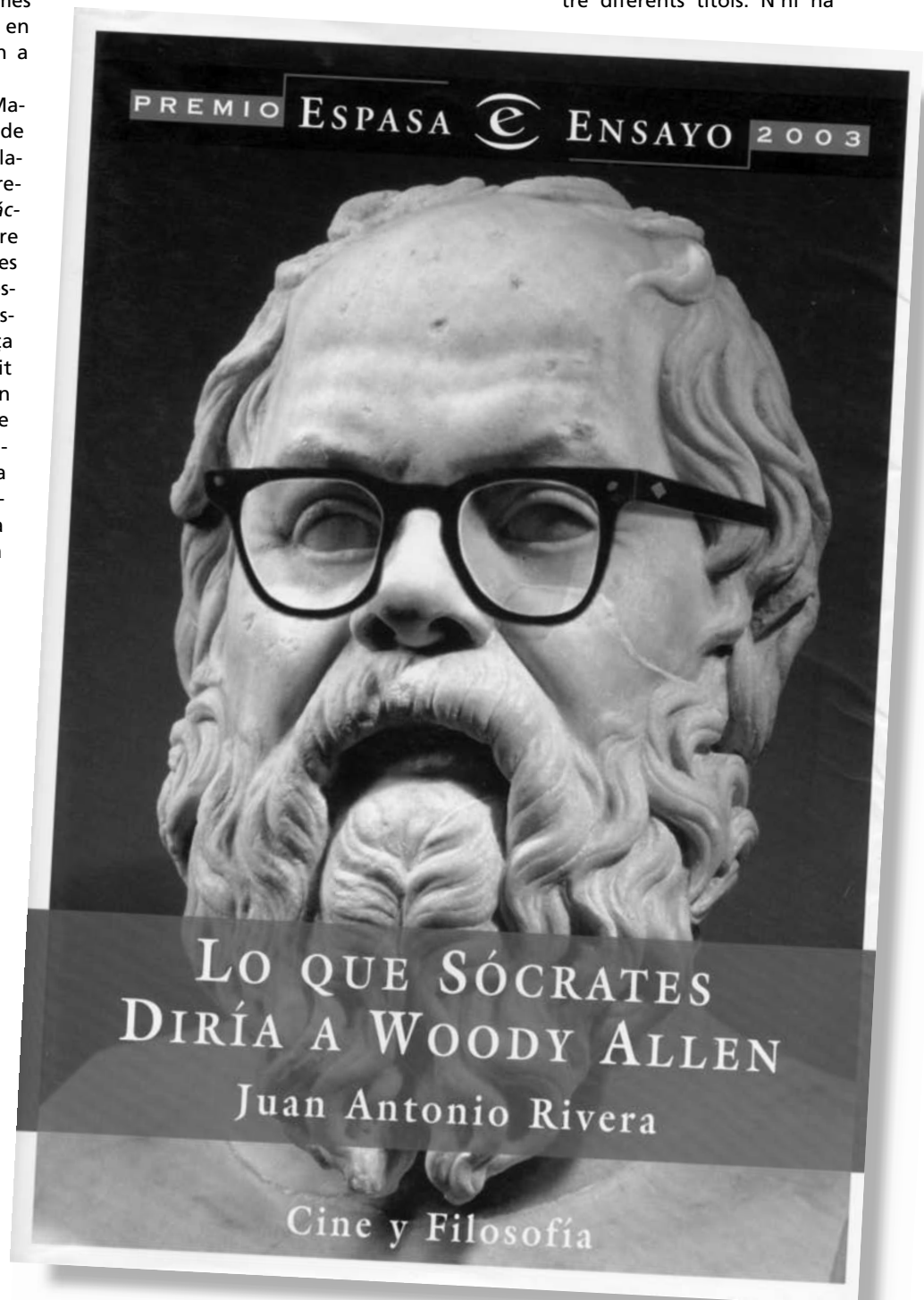
Vet aquí un llibre sobre filosofia i cinema que té tots els punts per agradar tant a aquells a qui no entusiasma el cinema com als que no senten el menor interès per la filosofia. Perquè aquest llibre, en realitat, tracta de la vida: l'amor, els camins per trobar la felicitat, les tries a què constantment ens hem d'enfrontar... s'acaben revelant com alguns dels seus temes primordials. Qüestions, en definitiva, que interessin a tothom. I molt.

Juan Antonio Rivera (Madrid, 1958) és catedràtic de filosofia a un institut i col·laborador habitual de la revista *Claves de Razón Práctica* i del diari *El País*, entre d'altres. En aquest assaig, es nota el seu origen professional en un parell d'aspectes. Un n'és l'estil: força planer, entenedor, farcit d'exemples, amb una gran claredat expositiva i que no dubta a fer un ús racional de la redundància per tal de fer arribar les seves tesis sense ombra d'ambigüitats. Una altra pista de la procedència docent de l'autor és el mètode emprat: Rivera comença el llibre contant una història. En concret, l'argument de la pel·lícula *El col·leccionista* (*The Collector*, William Wyler, 1965). I no li reca gens de dedicar-hi fins a tretze pàgines seguides. Podria semblar una manera fàcil d'omplir línies, però no ho és. L'autor, de fet, està usant una de les tècniques més ancestrals i més infal·libles per tal de captar l'atenció: la narració d'històries. I ho fa flirtejant amb el registre oral, perquè remeti més encara a les tradicions narratives que

s'han anat transmetent de generació en generació. Només una vegada que ha contat la història (o la part de la història que li interessa), en comença l'anàlisi.

A partir d'aquí, la metodologia s'anirà repetint, multiplicant i enriquint. Rivera acudeix a vint-i-cinc títols cinematogràfics, alguns dels quals són contats amb la mateixa prolixitat, mentre que d'altres, només n'agafa seqüències concretes.

La seva perícia és tal que no cal haver vist les pel·lícules per seguir el discurs. Però és que, a més, si les hem vistes, ell ja s'encarrega que les "tornem a veure" a partir de la seva lectura particular. Encara fa servir altres recursos tan senzills com interessants. Un és la reproducció de fragments de diàlegs dels films; Rivera sap que un diàleg sempre amenitza una narració i més encara un assaig. Una altra és la connexió entre diferents títols. N'hi ha

LO QUE SÓCRATES DIRÍA A WOODY ALLEN

CINE Y FILOSOFÍA

Juan Antonio Rivera

Si le gusta el cine y aun está interesado en aprender algo de filosofía, este es su libro: una introducción a la vez profunda y amena a algunas de las principales cuestiones éticas de nuestro tiempo y de todos los tiempos: el amor, la felicidad, el azar, la falta de voluntad, el presentimiento desasosegante de la muerte, etc. Al lado de estos temas intemporales, otros menos conocidos pero que merecerían serlo más: la tentación del bien, el apetito fáustico o las rugosidades de la racionalidad. Desfilan por estas páginas tanto los filósofos clásicos (Sócrates, Platón, Kant, Nietzsche, etc.) como otros más actuales y que tienen cosas muy interesantes que contarlos. La amabilidad está garantizada por el novedoso procedimiento seguido: enviar por delante los ejemplos y solo después hacer la reflexión filosófica. Esos ejemplos o ilustraciones están sacados de las grandes películas clásicas (*Ciudadano Kane*, *Casablanca*, *La ley del silencio*) pero también de otras más recientes (*Matrix*, *Desafío total*, *El show de Truman*). Esta combinación de imágenes de películas y meditación filosófica ayuda no solo a entender mejor la filosofía sino también a amar más profundamente el cine. Por favor, pasen y vean.

PREMIO ESPASA ENSAYO 2003

d'evidents: molts d'espectadors sabrien trobar punts de contacte entre dos títols com *Family Man* (Brett Ratner, 2000) i *¡Qué bello es vivir!* (*It's a Wonderful Life*, Frank Capra, 1946). El que és més sorprenent és la possibilitat de traçar línies entre la ciència-ficció de *Desafiament total* (*Total Recall*, Paul Verhoeven, 1990), el melodrama fantàstic de *La rosa porpra del Caire* (*The Purple Rose of Cairo*, Woody Allen, 1985) i el musical *Las zapatillas rojas* (*The Red Shoes*, Michael Powell i Emeric Pressburger,

I és que aquest és un llibre que, sense exigir-lo, acaba provocant un paper molt actiu en el lector, sobretot en el pla de l'autoanàlisi.

Alerta! Lo que Sócrates diría a Woody Allen no és de cap manera un llibre d'autoajuda. Però, sense voler-ho esser, és inevitable que el

lector apliqui determinades seqüències analitzades a la seva vida pròpia i n'extregui més d'una conclusió profitosa

1948). O més difícil encara: entre *Viure* (*Ikiru*, Akira Kurosawa, 1952) i *Blade Runner* (Ridley Scott, 1982).

La llista continua: des de l'inevitable *Ciudadà Kane* (*Citizen Kane*, Orson Welles, 1940) fins a *Matrix*, (Andy i Larry Wachowski, 1999) passant per dos Allens tan diferents com *Stardust Memories* (1980) o la ja esmentada *La rosa porpra del Caire*. Mentre les cintes desfilen per la pantalla imaginària que formen les pàgines d'aquest llibre, els nostres descobriments no s'acaben: amb *El col·leccionista* entendrem que no tot a la vida es pot aconseguir a força de voluntat, contràriament al que una determinada moral ens havia estat ensenyant fins ara. Amb *Almas desnudas* (*The Reckless Moment*, Max Ophüls, 1949) ens haurem de qüestionar els nostres principis fins a extrems perillosos. Amb *Family Man* o *Las zapatillas rojas* ens replantejarem alguns episodis de la nostra existència i ens demanarem si vàrem fer bé de prendre determinades decisions.

I és que aquest és un llibre que, sense exigir-lo, acaba provocant un paper molt actiu en el lector, sobretot en el pla de l'autoanàlisi. Alerta! *Lo que Sócrates diría a Woody Allen* no és de cap manera un llibre d'autoajuda. Però, sense voler-ho esser, és inevitable que el lector apliqui determinades seqüències analitzades a la seva vida pròpia i n'extregui més d'una conclusió profitosa. O, com a mínim, un dubte, un interrogant, un qüestionament que faci trontollar la nostra - de vegades - massa estàtica i obcecada existència. De fet, un dels tòpics que l'obra s'encarrega de destruir és aquell que afirma que una vida còmoda és una vida feliç.

En definitiva, un volum alhora tan profund i amè com les millors pel·lícules de Woody Allen, amb l'avantatge que pot agradar fins i tot als seus detractors.